

JĒKABPILS VĒSTNESIS

bezpartejisks nedēļas laikraksts.

Iznāk piektdienās.

EDAKCIJA: Jēkabpīlī, Apriņķa valdē, no 9 — 15.
„Nikolaja ielā № 4, no 15 — 20. (tālr.-23.)

EKSPEDICIJA un kantoris: Krasta ielā № 29.

Numurs maksā 5 snt.

Abonešanas maksa:

ar piesūtīšanu.
mēnesi 32 snt.
ceturksni 1,04

Pasūtījumus pieņem laikraksta ekspedīcija un „Kulturas Baiss“ redakcija, Jēkabpīlī.

Sludinājumu maksa:

Par vienas slējas petit rindīti.

Priekšpusē: 40 snt., tekstā — 30 snt. un sludinājumu daļā — 10 snt. (darba meklētājiem 6 snt.) un 5% no dokļa. Arzēmu sludinājumi par 50% dārgāk. Sludinājumus pieņem laikraksta kantori.

№ 27. (38)

Piektdien, 11. jūlijā.

1924.

Domas par moraliskiem zaudejumiem

Daudz mēs esam zaudejuši lielajās liktenīgajās dienās. Šos zaudejumus mēs nevaram ne aptvert, ne aprēķināt — viņi ir bezgala lieli. Šos zaudejumus neviens, neviens vairs nevar mums atlīdzināt. Ja arī būtu panākta kara zaudejumu atlīdzība no Vācijas un Krievijas, tomēr mūsu zaudejumi ar to nebūtu vēl atlīdzināti. Paši tie dārgākie zaudejumi vēl paliktu neatlīdzināti. Priekš viņu atlīdzināšanas nav tik daudz zelta, jo viņi ir bijuši dārgāki par zeltu.

Neviens mums nespēj vairs atdot mūsu labāko tautas delu dzīvības. Tādu nav no kā mēs viņus varetu prasīt. Nāves sala un Tīreļu purvs mums viņus neatdos. Tālie Krievijas lauki arī nē. Atliek tikai skumt un sērās noliekties par viņu kapiem. Mums trūkst tagad šo ziedošo dzīvību.

Daudz ko mēs esam zaudejuši un daudz kā mums trūkst. Bet tie vislielākie zaudejumi, tie vislielākie dārgumi, kuru mums tagad trūkst — tie nav materiālie zaudejumi. Par materiāliem zaudejumiem mums arī nav jaskumst. Mums ir jaskumst par n o n ā v e t ā m un dzīvām palīušām, bet s a k r o p j o t ā m c i l v e i u d v ē s e l ē m. Mums ir jaskumst par em cilvēkiem, kurus godīgums ir atstājis un kuri dvēseles skaidrība ir aptumšota. Un tādu mums tagad ir daudz, daudz.

„Kas sakropļoja šīs daudzās dvēseles? Kas atpraipāja mūsu tautas balto dvēseli?“ — Varbūt ir citādi, bet es domāju, ka pārdzīvotais šauņu laiks, sveši ļaudis un sveši iespaidi ir sakropļojuši daudzu cilvēku dvēseles skaidrību. Cilvēki redzēja riebīgo traģediju, kura kropļoja dzīvī; viņi redzēja tikai šausmīgas, riebīgas un kropļainas masas — un paši savā dvēselē palika kropļi. Viss, kas postīts un grauts. Neaizskarami svētumi tika atpraipāti no riebīgām, asiņainām rokām. Ziedošās divas izvagoja dziļās tranšējās; briešošo labību samina kara zirgu pakavi; lopus apkāva karaspēks savām vajadzībām — visu kā vien mums bij iznīcināja daudzie kara pulki, kas nāca un gāja pār mūsu dzimtenes laukiem. Un beigās šie neapzinīgie, tumšie ļaudis vēl pielaida uguni mūsu mājām... (Sastingst domas atminoties tos laikus). Cilvēki izmisumā sāpošu sirdi skatījās savas izīves traģedijā. Viņi redzēja daudz, daudz mežonīgus, negodīgus darbus, ko izdarīja svešie kara pulki. Viņi redzēja, ka vareja arī tā nedarīt, kā darīja neapzinīgie, tumšie ļaudis, bet... visi jau tā darīja un — arī viņi tad pazaudeja cilvēcīgo godīgumu. Dūmi un pelni, kas pacēlās no viņu degošām mājām aptumšoja dvēseles skaidrību ar duļķainiem kvēpu mākoņiem.

Mēs zaudejām visu un ar rugtām asarām klidām projam no savām dzimtām sētām, tālā svešumā. Aiz mums palika dzimtene postā un neilgā. Aiz mums palika apgānītie un drupās satriektie mūsu dvēseles svētumi. Zobenu šķindoņa skāņēja mūsu laukos, un mūsu māju ugunsgrābi tālā blāvoja tumšajās rudens naktīs. Kā pa tumšu neziņas nakti mēs izklidām tālajos Krievijas laukos. Un tad sākās rugtā, bezgala rūgtā bēgļu dzīve. Daudz, daudz necilvēcības mēs redzējām un piedzīvojām svešumā. Tumšā krievu tauta un viņas mežonīgā revolūcija, kas ar asinīm un

ugunsliedzēm uzliesmoja Krievijā, vēl vairāk aptumšoja mūsu atlikušo dvēseles skaidrību. Mūsu dvēseles svētnicu — viņas skaidrību, piemina sveši ļaudis ar saviem netīriem, asinis un dubļos sabirstiem zābakiem. Viss bija zaudēts — dzimtene, mājas, manta un dvēseles svētnica piebrista, apgānīta... Ar vien vairāk mēs sākām moraliski pagrīpt, jo mums nebija vairs savas dvēseles skaidrības — mums nebija vairs savas klusās svētnīcas.

No mūsu bagatais laiks nesa lielas pārmaiņas mūsu dzīvē. Jaunas vēsmas pūta par mūsu drupās gulošo dzimteni. Šajās vēsmās mēs dzirdējam izskanot senās brīvo latviešu tautas melodijas. Sirds puksteja strauji, silti... Pāri nopostītiem laukiem pūta jaunas dzīvības vēsma. Par gruvešiem un drupām spīdēja spoži uzlēkusi Latvijas brīvības saule. Mēs atkal bijām savā dzimtā zemē.

Ne no viena mēs neesam vairs atkarīgi — paši brīvi veidojam savu dzīvi. Seši gadi būs jau pagājuši, 18. novembri, no tā laika kā mēs esam iesākuši savu dzīvi veidot paši. Šie gadi ir slavēnu cīņu un lielu darbu gadi. Materialā ziņā mēs daudz esam padarījuši šajos nedaudzos gados. Bet garīgā? — tur vēl daudz kas mums ir jādara. Mums garīgi ir jātop labāk, godīgāk un tirāk. Pagājušo dienu traipi mums ir jāiztīra no dvēseles svētnīcas. Ir sāpīgi redzēt, cik grūti ir mūsu izpostītiem zemniekiem atjaunot savas mājas, savu izpostīto dzīvi, bet vēl sāpīgāk ir redzēt cilvēkus, kuri nav tiri savā dvēselē no svešu ļaužu rupjās psiholoģijas traipiem. „Kas atjaunos šajās dvēselēs tīrību — kas sniegs viņām gaišo skaidrības kausu?“

Prese esot tā tuvākā un plašākā sabiedrības audzinātāja. Bet ko mēs tagad redzam gandrīz visu galvas pilsētas laikrakstu slējās? Tur ir tikai rupja un akli partejiska ķengšanās. Lasītāja — tauta iegūst tikai tādu iespaidu, ka gandrīz visi

viņas vēletie priekšstāvji ir zagļi, blēži un nelieši. Par tādiem viņus pataisa partejiskā prese. Liekās, ka nav vairs godīguma, nav mums vairs godīgu cilvēku. Te nevar runāt vairs par tautas moralisko audzināšanu, jo paši „audzinātāji“ lieto par daudz neķītrus paņēmienus citu nomelnošanā. Katrs pūlās sabiedrību saistīt tikai pie savas partijas un šā nolūka sasniegšanai ziedo visu. Priekš partijas šie laikraksti ziedo visu, bet priekš tautas moraliskās audzināšanas — nekā. Tautas tikumība, tiek pamazam grauta. Tie negodīgie paņēmieni, ko lieto partiju viri priekš savu politisko pretinieku apstrādašanas prasē, ir kā sāpīgi plīķi moralei.

Un ja mēs tagad ieskatamies, tepat, mūsu apkārtnē dzīvē, tad mēs redzam to pašu — dvēseles skaidrības un godīguma trūkumu. Lai tiktu tikai kādā augstākā amatā, tiek lietoti viszemiskākie paņēmieni. Viens ņem netīrumus un sviedzams otram iedomājās sevi caur to padarīt tīrāku. Bet bieži šie netīrumi noskrien garām — pats sviedējs tikai stāv sabiedrības priekšā ar netīrām, atpraipītām rokām.

„Cik ilgi mēs sviedīsim dubļus viens otram gimi? Cik ilgi?... Kad uzausis par mums atziņas gaisums, kurā mēs redzesim, ka šie dubļi tomēr ir atpraipījuši tikai mūs pašus? Kad apgaismos mūs tādas domas, ka kopīgiem spēkiem vajag tīrīt dvēseles svētnicu no pagājušo laiku traipiem?“

„Nepaliksim vienaldzīgi pret savas dvēseles svētumiem! Iesim un meklēsim tālo skaidrības jūru un viņā šķīstīsim savu dvēseli. Meklēsim visur šo skaidrības jūru! Dievnāmā, aiz altara stāvošā Kristus tēlā, lielu mākslinieku darbos — visur. Bet visvairāk meklēsim viņu otra cilvēka dvēselē. Tur ir aplēpts tik daudz, tik daudz. Tikai mūsu tumšie aizspriedumi ir aizseguši tos dārgumus, kas mit otra cilvēka dvēselē. Sviedīsim nost šos aizspriedumus un mēs atradīsim jaunu, skaistāku dzīvi!“
J. Tomiņš.

Darbs.

Darbs laukā un sētā, darbs tautā un valstī, bet arī darbs pašiem pie sevis ir mūs celis un cels un uzturēs arī uz priekšu. Svētīts lai ir darbs!

Ir cilvēki, kuri tic un pajaujas uz labu laimi un izdevīgu gadījumu, uz labvēlīgu nejaušību. „Tīri brīnums, par cik daudz lielām lietām mums ir jāpateicas nejaušībam,“ teicis reiz kāds vīrs un dabūjis atbildi: „Neprāts. Ja tu tā tici nejaušībam, tad nosvied uz grīdas grieķu alfabētu un varbūt tu uzceksi Iladi.“ Gaidīt uz izdevīgu nejaušību ir tikpat kā cerēt, ka mēnesstari pārvērtīsies sūrabā un ka pārdabīgi brīnumi stāties dabas spēku un likumu vietā. Ar šādām domām mierina sevi tikai nevarīgie, šie rod patvērumu kūtrī un aizbildināšanos vieglprātīgie. Nekas patiesi liels nav izdarīts ne arī sasniegts uz nejaušībam un laimi pajaujoties, nekā nav sasniegts bez darba un neatlaidības. Slavenais vecāko laiku Amerikas valstsvīrs reiz teicis: „Mani panākumi daudzkārt tiec izskaidroti ar manu ģeniju. Bet šis ģenijs, ko es pazīstu, ir tikai bijis neatlaidīgs darbs.“ Kāds cits slavens vīrs savā septiņdesmitā dzimšanas dienā atbildēdams saviem draugiem, teicis: „Caur darbu es esmu, kas es esmu.“ Un gandrīz deviņdesmit gadus vecs būdams teica slavenais angļu

valstsvīrs Gladstons: „Darbā es atradu savu vislielāko laimi.“

Lai dzīve nebūtu par velti dzīvota, tad uz darbu vajaga mums audzinātiem tapt no mazām dienām un allaž uz darbu aicinātiem. Reiz par visām reizēm atmini to, ka tavš uzdevums ir dzīvē panākumus gūt, kaut ko sasniegt, kaut ko palielkošu radīt un nevis savu laiku un tavus spēkus nodraiskāt un pa visiem vējiem izmētat. Bet ja tu gribi liels tavā darbā tapt, tad atmini arī, ka tev vajaga gatavam būt to cenu samaksāt. Un tas ir visgrūtākais. Tas prasa piespīšanās un pašaiizliedzību. Bet taisni tadē. Jo uz priekšu iet un panākumus gūt — vienlīga, vai uz tīruma vai mājā vai pie rakstama gaida, vai citā vietā, to tu esi paradā pats sev, savai mātei, savam tēvam, savai tautai, savai zemei — un tam cilvēkam, kas tevi milē un ko tu milē. Tu nedrīksti, ja tu kaut kas esi vai gribi būt, ļaut pārmetumiem tevī mocīt dienas vakara pusē, ka šī dienas atkal bijusi peļeka un tukša, ka viņa nav darījusi tevī ne gudraku ne spēcīgaku. Vai tu vari par to atbildēt, ka šodien atkal viss tavš darbs ir bijis labie nodomi un apņemšanās — bet spēka ir trūcis pašam sevi pārvārtēt un darbā piespīsties. Vai tu biji gatavs to cenu maksāt? Saki! Reiz par kādu viru ticis teikts: Ja man būtu tā slava un bagātība, tad es gan nesēdetu vēl trijos no rita

darba istabā. Pilnīgi pareizi, bet tam teicējam nebija ne slavas ne bagātības. Ja mēs gribam būt ne tikai dzīvotāji, bet radītāji, tad pie laika mācīsimies atteikties no acumirkļa salduma un viegluma par labu nākotnes panākumiem un ieguvumiem. Nenodraistiet savu laiku un nepiegrīziet par daudz vērības tam, ko citi teic. Dari savu darbu, skatu no gala mērķa nenovērzdams un neļaujot tai ticībai un spēkam izsīkt uzslavastrūkuma dēļ. Varbūt, ir labāk, ka tevi lamā. Tikai nestādi sevi tādā stāvoklī, ka tev nevēlīgi garam paret. Bisties palikt par nulli, nekā nevar jaunaks būt par to. Dari savu darbu, un ja tevi slavē — labi. Ja tevi lamā — nekā nekā. Bet ja tavu klātbūtni nemaz nejut — tad labāk beidz.

Darbs ir grūts un ta cena ir augsta, bet nav cita ceļa, kā pacelties ikkatram no mums un mūsu zemei un valstij. Darbā esam, darbā paliksim, svētīts lai ir darbs.

S.

Lauksaimniecība.

Aukstuma nozīme lauksaimniecībā 1922. g.

Aukstuma izmantošana lauksaimniecībā un pie produktu uzglabāšanas un pārsūtīšanas tik plaši attīstījusies, ka aukstums ir viens no vislabākajiem konzervešanas līdzekļiem. Līdz šim konzerveja ar sāli, skābju palīdzību, vārot, kaltejojot un zāvejojot. Bet visi šie līdzekļi atstāja zināmu iespaidu uz produktu īpašībām, garšu un pamaznāja arī svaru. Aukstums turpretim dod mums iespēju uzglabāt mūsu produktus, sevišķi lopbarības un piensaimniecības, tādā pat stāvoklī, kā pie ražošanas, īpašību un svāra ziņā.

Bojājošiem produktiem ir aprobežots ražošanas laikmets, piem. olām, sviestam, augļiem. Bez aukstuma izmantošanas mēs būtu spiesti baidoties no produktu bojāšanās, izvest tos tirgū lielā daudzumā par ļoti zemām cenām, jo piedāvājumi tad pārsniegtu pieprasījumus. Bet tagad, kad aukstuma izmantošana visādiem līdzekļiem var pagarināt produktu uzglabāšanas laiku, tas dod iespēju ražotājam izmantot labākus tirgus apstākļus un, izstrādājot tālāk transportēšanas paņēmienus, paplašināt produkta patēriņa rajonu un laiku. Mākslīgi radot aukstumu, var ļoti tāli sūtīt arī bojājošos produktus, pilnīgi uzglabājot to svaigumu un barības vērtību ļoti ilgu laiku, t. i. dod iespēju cilvēkam pārvārtēt attālumus un laiku. Un labums te atlec arī patēriņam, jo tādejādi regulējas cenas uz produktiem pilsētās. Neiegādājoties ledus skapjus vai pagrabus produktu uzglabāšanai, ļoti daudz bojājošos produktu iet pazūšanā, tā sadārdzinot produktu cenas. Aukstuma ietaises un mašīnas pie mums vēl maz izplatītas. Tapēc mums jāpiegriež jo lielā vērība sniega un ledus, šī bezmaksas aukstuma, pareizai uzglabāšanai un izmantošanai, lai nebūtu vasarā jālieto dārgās saldejamās mašīnas. Graudi mums jāpārstrādā pašu mājās vērtīgākos un mazāku telpu aizņemošos produktos: sviestā, sieros, olās, cūkgaļā. Te nepieciešams aukstums vai nu pie pagatavošanas, uzglabāšanas vai transportēšanas. Latvijai kā lopbarības un piensaimniecības valstij nāksies piemērot izstrādājamus produktus ārzemes tirgus prasībām, un tapēc aukstuma izmantošanai jāsaņemas no lejas, no ražotāja saimniecībām. Jo labāk mēs pratīsim atdzēsīt karstā vasaras laikā uz kopmoderniecību vedamo pienu, toties jo mazāk tur būs sīkbutņu, toties jo lielāku un izturīgāku ražosim sviestu un augstākas dabu ar ārzemes tirgū cenas. Tas pats sakams par cūkgaļu, olām, putniem un augļu un sakņaugu uzglabāšanu un transportēšanu. Katrā lauku saimniecībā vajadzētu būt ledus pagrabam. Principā ledus pagrabiem jābūt ar ledus krātuvi virs produktu uzglabājamām telpām. Bet ledus smaguma dēļ tad griestiem jābūt no dzelzs. Tas iznāk par dārgu. Tapēc ierīko ledus glabātavu blakus produktu telpām. (Skat. A. O. Bērziņa grāmatu: Ienesīga produktu izmantošana un leduspagrabu būve.) Ari bez tādiem pagrabiem ledu var ļoti labi uzglabāt šādi: kāda veca tukša šķūniņa grīdu noklāj ar labu kārtu salmu (to pašu var darīt arī uz klāja lauka), tad noliek ledus blāķi, piepilda starpas ar sniegu, ledus aplāj ar salmu kārtu un salmus vēl apsviež ar mālu. Šāda ledus glabātava jāriko janvāra vai februāra mēnešos.

Ledus glabātuvēs bez temperatūras jāievēro arī mitrums, jo sausākā gaisā produkti labāk uz-

Erpa.

Jūras meita.

Jūras dzelmēs zilo vilņu meita,
Vētrai krācot baltās putās griežas,
Dejo tur, kur vilns pār klintīm sviežas;
Muzika tai — vilņu šalku fleita.

Jūraszāļu mati vējā plandas,
Zaļās acis zibindzirkstis mētā;
Daiņa savā nevainībā svētā —
Vilņos aijā, šalku bangās vandas.

Jūras meita, vilņinošā nāra
Baltā jūrasputu zirgā jā,
Sevim līdzī sauc un miļi māj —
Vētras dzīvi dzīvot viņa kāra.

Bezgalplašums viņai, vētras brīve,
Jūras šalka — šūplā dziesma tai
Baltās putu dūnās aijatai.
Izmisuma sāpes neredz viņas dzīve.

glabājas. Lieku mitrumu noņem, kad kaļķu gabalus ievieto pie griestiem piekārtā sietā, vai arī klorkaļķi. Nepieciešama arī svaiga gaisa piekļūšana. Tapēc ierīko vēdināmu skursteni vai vēlu vakaros un āgri ritos attaisa pagrabu durvis uz 10 — 15 minūtem. Bez tam ledus uzglabājamās telpas jāsaugā no āreja mitruma un siltuma iespaida. Vislabākā izolācija būtu korķis, bet tas tagad ļoti dārgs. Korķa vielu labi izpilda arī gaisa starpa dubultās sienās, tikai tai jābūt noslēptai; tad vilkne, zāģu skaidas (pirms lietošanas sakarsē līdz brūnai krāsai) un arī griesti salmi. No lētākajiem materiāliem labi izolatori ir pelni, šlags, ogles un līnu spāji.

Bet lai cik labi mēs ledus pagrabus nerīkojam, vasaras karstā laikā tur temperatūra būs 0° līdz 2° augsta, turpretim labākā temperatūra sviesta uzglabāšanai ir — 6 — 8° zema, zivīm — 4 — 6°, u. t. t. Tādos gadījumos jāriko sevišķas ietaises mākslīga aukstuma sasniegšanai ar ledu, sāli un dažām ķīmiskām vielām. Bet lauku saimniecībā it labi var izliedzēt ar ledus skapi, kur zemā temperatūra viegli sasniedzama mājas līdzekļiem. Lietojot šādu skapi ar ledu un 4 proc. sāls viegli sasniegsim 3 grad. temperatūru, ar 10 proc. sāls — 7,5°, u. t. t. Šāda ledus skapja pagatavošana ļoti vienkārša. Skapim ņem 1 un pus col. biezu priežu dēļu, kas ļoti cieši salaizāmi kopā (spundejam). Skapim, kā arī durvim dubultsienas, kuras pilda ar vienu no minētiem izolācijas materiāliem.

Skapja lietderīgums lielā mērā atkarasies no tā, cik labi būs taisītas durvis, lai neiekļūtu iekšā ārejšais siltais gaiss. Skapja iekšpusē ir dēļu plaukti ar izurbtiem apaļiem caurumiem katrā plauktā gaisa cirkulācijai. Apakšējā pusē ierīko atvilkni, labi kopā salaistu, iekšpusē izsītu ar cinkotu skārdu un caurumiem gridā aukstā gaisa iekļūšanai skapi. Atvilknes apakšā vai sānos ir caurumi (ar tapu) izkusūšā un sasīlūšā ūdens noraidīšanai. Atvilknē ievieto sāli, ledus vai ķīmiskus maisījumus zemas temperatūras sasniegšanai.

Tagad būtu jāpieliek dažas dienas darba un jāpārtaisa, jāizlabo mūsu lauku pagrabu, lai ziemā tos pildītu ar ledu un nākošu vasaru gūtu visus tos labumus, kādus var atnest mūsu lauksaimniecībai aukstums. Mūsu kopmoderniecībam un citiem kooperatīviem, kam rūp mūsu ražojumu uzglabāšana eksportam vai iekšzemes tirgum, nopietni jārupejas par ledus pagrabiem, saldetavām un glabātavām. Protams, veicamo operāciju plašumam jāpieņem arī pagrabu un saldetavu tips. Dažā labā vietā nepietiks ar ledus pagrabiem vien, būs jāķeras pie mākslīga aukstuma, lai palātinātu glabāšanu un paātrinātu saldešanu. Seit būs jāriko vai nu Amerikas Kūpera sistēmas (pārlabotās) ietaises vai inž. Saročenceva aukstuma ģenerators. Tādos gadījumos mūsu centralām lauksaimniecības veicināšanas organizācijām un valdības iestādēm jānāk talkā ar saviem inženieriem-specialistiem, lētu kreditu un sevišķiem ledus vagoniem un noliktavām uz dzelzceļiem.

Aukstuma izmantošanas lielo valstisko nozīmi tautas nacionālo bagātību izmantošanā nedrīkst aizmirst ne brīdi.

Instr. P. Retels.

Eduarda Mūrnieka.

* * *

Es despots esot —
man sirds neesot,
bet viņas vietā
es akmeni nesot.

Tas tiesa. Manā sirdī
priekš tevis asi dadži un ēršķi zēla,
pēc tam, kad manu taisnesmiļu dzēla
tava meluziņa,
kaut viena vienīga bij viņa.

Vietējās ziņas.

Atbilde A. Licīt kpm (uz viņa rakstu „J. V.” № 22 (33) Jēkabmiesta kooperatīva lietā).

God. kgs I Savos vairākkārtīgos rakstos Jūs par visu varu cenšaties pierādīt dažādus trūkumus kooperatīva pārvaldes lietās un celt smagus aizdomas pret darbiniekiem („1000 rubļu no kases izgaisuši divainā kārtā”). Ja priekš tam Jums būtu jācīnītos iemesli — Jūsu rīcība būtu pilnīgi vietā un arī vēlama, bet tā kā Jūsu vienīgais nolūks ir radīt tikai piercejos neuzticību pret kooperatīvu, slēpjoties aiz idejiska kooperatora maskas tad šāda Jūsu rīcība ir vairāk ka nosodama.

Bet atļausat tomēr, pakavēties pie Jūsu apsūdzības raksta par 1000 rubļu izgaisīšanu divainā kārtā! Jums bez šaubām tas ir zināms, ka visa veikala prece par pārdošanas cenu ir nodota veikalvedim zem viņa paraksta un šo preču vērtības kopzuma skaitās ka veikalveža pārāds valdei. Šo parāda zumu veikalvedis valdei atlīdzinā un mazinā ar to, ka katru dienu atmaksā valdei minētā dienā par pārdotām precēm ieņemto zumu. Tā, piemēram, ja valde būtu nodevusi veikalvedim precī par 100.000 rubļu un veikalvedis minētā dienā valdei atmaksā, teiksim, 9000 rubļ. par pārdotām precēm, tad viņš vēl paliek valdei parādā 91.000 rubļ. bet ja veikalvedis atmaksātu 10.000 rubļ., tad viņš paliktu valdei parādā tikai 90.000 rubļ. Tā tad ta starpība (1000 rubļ.) nebūt nepaliek veikalveža ķēšā, nedz arī pazūd brīnišķīgā kārtā, ka Jūs to apstākļu nezinajami cenšaties ieskaidrot.

Ka veikalvedis čeku saskaitīšanā pielaidis kļūdu, kura tomēr turpat uz vietas konstatēta un izlabota — to Jūs cenšaties izkliegt par nežin kādu briesmīgu lietu, gandrīz par kriminalnoziedzumu, bet nevarat taču noliegt, ka arī valdes kasiērs čeku saskaitīšanā ir vairākas reizes kļūdījies. Intresanti būtu zināt vai tanis reizēs arī konstatēta „brīnišķīga naudas izzūšana”.

Beidzot gribētos man aizrādīt un atgādināt Jums Jūsu kooperatīvās darbības sākumu: Jūs, kurš par kooperatīvu nemaz neintresejāties, nebija jāviņā ne biedris, nedz arī kādreiz viņā tikāt iepirkušies, piepēši 1923. g. marta mēnesī, apmēram 1 stundu iepriekš pilnas biedru sapulces iesniedzāt kooperatīva valdei savu un vēl 5 citu Jums dienesta ziņā padotu darbinieku lūgumus uzņemt Jūs par biedriem, kas pateicoties dažu valdes locekļu prombūtnei Jums arī izdevās un šis 6 personas tikāt uzņemtas par biedriem, ierādāties tūlīt pilnā sapulcē un tur ļoti asi sākat kritizēt valdes līdzšinejo darbību, lai gan uz to Jums nebija ne morālsku ne juridisku tiesību — un beidzot ar to pašu Jums padoto darbinieku balsu pārsvaru tikāt ievēlēti kooperatīva valdē. Vai šādi tik straujai darbībai par pamatu bija tikai kooperatīva ideja, par to, kā domājams, šaubījās arī pēdējā biedru pilna sapulce, kura noraidīja Jūsu priekšlikumu un Jūs bijāt spiesti savu kooperatora darbību tik pat strauji pārtraukt, ka bijāt to sākuši.

O. Vilks.

Jēkabpils valsts vidusskola (realskola ar komercnodāļu) lūdz visus tos skolēnus, kas vēlās iestāties šinī skolā, jo drīzi pieteikties, nenogaidot uzņemšanas pārbaudījumu dienu (23. augustā).

Tas skolai nepieciešami, lai jau laikus noorganizētu nākamā mācības gada gaitu.

Var pieteikties skolas kanceļā katru darba dienu no plkst. 10 — 12 uz visām klasēm, sākot no I. sag. un izņemot augstāko klasi.

Žīdu avīze Jēkabpilī. Vietējie žīdi organizē savu laikraksta izdošanu Jēkabpilī sākot ar zep-tembra mēnesi. Laikrakstu domāts izdot divas reizes nedēļā, otrdienās un piektdienās.

Krustpils dzelzscelnieku nodaļa mūs lūdza paskaidrot, ka pagājušā numurā ievietotā rakstā par nelaiki J. Aukmani, ieviesusies kļūda, jo vaiņāgu uz A. kapa nolikusi dzelzscelnieku nodaļa kopeji ar Krustpils lauksaimniecības biedrību, bet nevis pēdējā viena pate.

Mūsu židu netirība. Sanitarā komisija, sastāvošā no ārstiem, pilsētas valdes locekļiem un policijas, nesēn atpakaļ apskatījusi Jēkabpils veikalus, tirgotavas un atradusi ļoti lielas nekārtības, it sevišķi maizes tirgotavās. Lielākā daļa židu cep maizi ne atsevišķi priekš tam ierīkotās telpās, bet koridoros, apdzīvotās izstabās. Šie koridori un šās izstabas, gandrīz bez izņēmuma ir ļoti netīri, maize tiek uzglabāta uz netīriem plauktiem, skapjos kopā ar netīriem lietojamiem, priekš ikdienišķīgām vajadzībām traukiem. Jabrinās, kā cittauteši pērk maizi no šām netīrajām tirgotavām.

Ģaļas tirgotavas pēdējos gados ir palikušas tirakas, bet tomēr daudz kas vēl ir vēlamas tīrības ziņā. Viņas gandrīz visas saistītas ar dzīvojamām telpām, kas nav likumīgi. Vislielāko netirību sanitārā komisija ir konstatējusi pie ģaļas tirgotāja Vestermana, kurš ierīkojis zirgu stali ādu sālitavu un tani pašā mājā zarnu tīrītavu, kura rada ārkārtīgi lielu smaku. Pilsētas domniekam Nissam arī konstatēta liela netirība un par to sastādīts protokols.

Vispārīgi mūsu židi negrib ievērot un izpildīt no eikumas un likumus, visādi viņus apiedami. Tā acumirklī viņi izvadā ģaļu neapsegto, necinnetos ratos. Sanitarā komisija sastādījusi pārs desmit protokolus par vainīgiem, kurus sauks pie atbildības. Mēs tik varam pabalstīt sanitāro komisiju un izteikt savu vēlēšanos, lai vainīgie tiktu stingri sodīti.

Neretas pagasta valde vēl šogad pārbūvē bijušo krogu par tautas namu, ar numuriem ceļotājiem, lasītavu u. t. t.

Bērnu rīts. Svētdien 13. jūlijā š. g. plkst. 10. Jēkabpils Izglītības biedrības telpās, Lielā ielā № 75, notiks trešais bērnu rīts ar dažādiem priekšnesumiem.

Šis un tas.

Viena pasaciņa un divas miklas.

Reiz bijušos vecos labos laikos dzīvoja kāds „zemskij načaņņiks”. Un ne par velti šie laiki tiek saukti par „labiem laikiem”, katram saprotams ka par labiem viņus sauca tāpēc, ka dzīve bij laba. Bet te uz reizi tā revolūcija un nu viss pārmainās. Mūsu načaņņiks nebija muļķis — izmainījās arī līdzī visam citam, un tiešam pārmaiņa palīdzēja: viņš dabūja atkal augstu amatu. Nebija jau nu dzīve vairs tik laba, jo bieži bij jāsatiekas ar muļķa bauriem un pat jāklausa ka tie runā pretim un bij arī vēl citas nelaimības, bet visumā dzīvot tomēr vareja. Ja nu to ienākumu kādu reiz bija tā knapak, tad jau vareja iet palasīt sēnes — tikpat savs santīmiņš nopelnīts; jeb arī (ko načaņņiks sevišķi mīlēja) apmeklēt biežāk kādu šnaba bodi. Kas notika šai bodē, to es neņemot apgalvot, bet dažas pazīmes rāda ka arī šeit viņam tiri slikti negāja. Bet lai nu būtu kā būdams, tomēr nebija vairs senie laiki. Un mūsu varoņam bieži uznāca tādas ilgas pēc veciem laikiem, ka bij jābaidās par viņa sapratu. Reiz šādā grūtā brīdī načaņņiks gribēja atvieglot savu nopiesto sirdi: ņēma un uzvilka visus savus munderus ar ērgļainām pogām, uzkāra smagā lielā ķēdē uz kakla medali un grozijās spoguļa priekšā: un tiešām viņš „nebij sliktš”. Lai pagarinātu šo laimes brīdi, viņš nekāvejoši devās pie fotografa un padarīja savu munderi nemirstīgu.

Jūs, mīļās lasītājas un lasītāji, jautasiet — bet priekš ka gan načaņņiks glabā savus ērgļus? Par lielu nožēlošanu arī es uz tādu jautājumu nemācešu atbildēt.

Bet visa šī pasaciņa par mūsu načaņņiku lai neuztrauc Jūsu prātu, jo gadās pasaulē daudz svarīgākas lietas. Piemēram nesēn atpakaļ noskaidrojies ka Saeimas deputats žids Maizels nemaz nav Latvijas pavalstnieks. Kādas isti valsts pavalstnieks viņš bij, to es ar labi nezīnu (jedomā ka Palestīnas jeb SSSR.), bet ka tagad viņš uzņēms Latvijas pavalstniecību to nu gan es zīnu. Bet šito stīķi gan katrs prātīgs cilvēks izlietos savā labā; piemēram mūsu laikraksta līdzstrādnieki Tarzans un Koraks jau sastādījuši pērtiķu listi, kuru iesniegs uz nākošām Saeimas vēlēšanām.

Krustpils pilsētas valde. Par pilsētas galvu ievēlēts listes № 6 kandidats B a l t m a n s un par valdes locekļiem Bērziņš un Kušjins. Ta tad valdē būs divi latvieši un viens žids. Par pārdomes priekšsēdētāju ievēlēts žids Minskis un par tā biedri Ozoliņš.

Ar gandarījumu atzīmējams tas, ka visās komisijās ir latviešu pārsvars.

Prātiņ, nāc mājās. Mums nejausi nācis ziņams, ka kāds vāciski noskaņots augstaks ierēdnis, kurš lasītajiem jau pazīstams ar mēģinājumu piesavināties savu ierēdņu algu, nesēn atpakaļ no fotografeļies kā bijušais krievu ierēdnis, ar spidošām pogām, ķēdi ap kaklu u. t. t. Šāda fotografešanās, saprotams, pierāda tikai „augstā” ierēdņa bērnišķību bet līdz ar to arī viņa zimpatijas pret visu bijušo.

Tiešam jabrinās, ka tikai pateicoties onkuļiem, šāds ierēdnis ieņēm atbildīgu vietu, kaut gan viņa ieskatī ir pilnīgi preteji mūsu valsts demokrātiskai iekārtī un arī visa sabiedrība ar to ir neapmierināta.

Krāpniecība. Krustpils pagastā ieradusās 2 meitas no Ļaudonas pagasta un stāstījušas ka viņam saņemams liels mantojums, bet priekš zīmognodokļa steidzami vajadzīgi vairak desmitūkšlošī rubļu. Mantotājas solījušas atdot trīskārtīgu zumu. Kāds vietejais saimnieks viņām noticejs, bet tā kā pašam naudas nav bijis, tad savukārt naudu aizņēmis un veksels rakstījis par dubultīgu zumu. Meitas izkrāpušas ap 37.000 rubļu un pašas nozudušas. Izrādas ka tām nekāds mantojums nenākas. Cerams ka vainīgās atradīs.

Dzelznama Traktierkalnā š. g. 6. jūlijā zālumu svētkos ar brauniņu septīņas reizes gaisē izšāva Jaunlatgales robežsargs A. Skaidiņš, kurš pieteikts Ludzas apriņķa priekšniekam sodīšanai par šaudišanu publiskā vietā.

Ugunsgrēks Līvanu pagastā izcēlies no mazgādīgu bērnu rotaļšanās ar uguni. Nodēgusi māja un kūts.

Un ja vien kāds no džungļu varoņiem tiktu ievēlēts, tad balsojot par valdību tas iegūs Latvijas pilsoņa tiesības. Jauka kārtība, vai ne?

Arī Jēkabpili pēdējā laikā daudz uztraucošu baumu. Visur ir laba kārtība kur ir stingrapriekšniecība, bet tik līdz ka priekšniecības nav, jeb arī tā sāk drusku šķobīties, tī zūd arī kārtība. Un pie mums rēģīna sašķobīti pašu galvu un jūs nu vēl gribat lai būtu kārtība. Kāds korespondents raksta „Zoc.” ka galvas kabatā atrasti dāmas cimdi un tāpēc galva „iešot”. Un tiešam šis korespondents domā loģiski. Apdomājat pašī: galva nav sievišķu sugas radījums, bet nes kabatā sievietes cimdus, tā tad viņš sāk jukt un tāpēc tain jāiet. Un kas nāks viņa vietā? nu skaidris ka tas apkēriģakais, kas tos cimdus galvas kabatā iebāzīs un pēc tam visu to aprakstījis.

Redziet nuv ka tai pasaulē iet. Tāpēc sārgaties ka jums kāds svešus cimdus kabatā neiebāz, jo šitāda jōka pēc pat valdības krīze var būt un kāda nelaipe tad gan nevarētu notikt ar vienkāršu mirstīgu? X — x.

Kā cēlusies „garson” mode?

Kā pirmās gan nēsāja isus matus krievu revolucionāres jeb „nihilistes”, tomēr mūsu dienu modes dāmas nav vis gēmušas viņas sev par pāraugu. Šoreiz matu cirpšanas mode sākusies tikpat nejausi, kā visas citas modes. Parīzes skaistā aktrise Kler apdedzināusi sev matus un bijusi spiesta tos nogriest, bet isie mati viņai tik labi piestāvējuši, ka citas Parīzes modes dāmas arī sākušas savus matus apcirpt resp. nēsāt parūkas ar isiem matiem. Un tagad šī mode atnākusi arī Rīgā . . .

Konan-Doila saruna ar Ļeņina garu.

Pazīstamais Šerloka Holma romanu autors Konan-Doils pēdējā laikā palicis liels spiritists. Tagad viņam starp angļiem esot vislielākā pazišanās ar garu pasaules iemītniekiem. Pagājušā nedēļā tam bijusi saruna ar Ļeņina garu. Tas nekāvejojoties ieradies un sevi rekomendējis, kā Vladimira Iljiča Uljanova Ļeņina gars. Uz jautājumu, kā tas viņa pasaulē jūtotes, viņš atbildejis, ka to mocot sirdsapziņas pārmēti. Pēc viņa tagadējām atziņām krievu tautu varot aizraut tikai mākslinieki un dzejnieki, bet ne politiķi.

„L.”

Biržu pagasts. Uz Biržu un Aknišas pagastu iedzīvotāju ierosinājumu, no Aknišas miesta caur Biržu pagastu uz Jēkabpili uzsāka jauna lielceļa ierīkošana. Ceļš no Aknišas izies uz Jēkabpils-Iļukstes lielceļa pie Biržu Ļevaniem.

Priekšdarbi jau uzsākti inženiera Baginska vadībā.

Židu bezkaunība. Šinis dienās noticis sekošs gadījums kurš raksturo mūsu židu tirgotāju bezkaunību.

No skolotāju kursiem ieradies kāds skolotājs vecā aptiekā un prasījis destiletu ūdeni. Žids viņam atbildejis ka ūdens ir gan, bet skolotāji pārasti pērkot otra aptiekā un tāpēc neesot viņa kundes un viņš ūdeni nedos principi p a p ē c. Kad vēlāk ieradusās vairakas personas policista pavadībā, tad viņiem teikts ka ūdens esot tikai 15 litru un tie izejot vienā dienā priekš zālēm!

Šādu izturešanos pret publiku derētu ievērot latviešu pircējiem, jo šini aptiekā var iepirkties tikai kundēs, bet ne gadījiena pircēji.

Par nonāvēšanas mēģinājumu no Krustpils pagasta ziņo N. Āboliņš. Viņu gribējis pamazām nogiftēt K. Gailītis. Cietušais kā pierādījumu uzrāda ģaļu, kura vēl izmeklējama.

Stipri piekauta A. Grihatova Ungurmuižas pagastā no Vold. Grihatova, kurš cietuši aizbāzīs ar zāli muti un tad nežēlīgi piekavis. Lieta nodota izmeklēšanas tiesnesim.

Zādzības.

— Jānim Mežinskam Elkšņu pagastā no kumodes izzagti 15.000 rubļu naudas. Zādzībā atzinies 19. gadus vecais J. Kaņipīts.

— Jēkabpili no 6. uz 7. jūliju Jegors Timofejevs uzlauzis Pet. Lambertam pagrabu, bet pie nozieguma tas pārsteigts un aiztūrets.

— Sēlpils pag. „Melderu” mājās Babusnam nozagti 5 gatera zāģi. Vainīgais tiek meklēts.

— Salas pag. jaunsaimniekam J. Timermanim (Lazdukalnā) caur uzlaustu logu izzagti 1000 rub. naudā, sidraba pulkstens, medību bise un cit. lietas.

Āboliņa zādzība. Mežmuižas pag. J. Egļitīm nozagti 2 birkavi āboliņa nō lauka. Par vainīgo izrādījies E. Kudravcevs.

Līvanos kāds Uzulens (no Ludzas apr.) sadzēris kopā ar viņam svešo F. Ivanovu un pēdējais Uzulenu apzadzis. Nauda pie vainīgā atrasta.

Jēkabpils dzimtssarakstu nodaļā, dzimušie reģistrēti jūnijā: Ilmars-Vitalijs, Jāņa un Alvinas Lapiņu dēls. Juris, Tīta un Marfas Dementjevu dēls. Evstījijs, Ivana un Matrenas Ivanovu dēls. Glike-Etel, Jechona un Libas Koblencu meita. Mitrofans, Pētera un Karolīnas Kalvanu dēls. Demitrijs, Ivana un Aksenjas Loskutovu d. Kārlis-Raimonds, Kārļa un Minnas Oberstu d. Iciks-Bērs, Meiera un Muses Gelvanu d. Arija, Jāņa-Roberta un Martas Gulbišu m. Akulina, Voldemara un Matrenas Borsu m. Isajs, Afilijas Sokolov dēls.

Mirušie reģistrēti jūnijā: Jānis Strēlnieks 31 g. v. Milda Bude 21 g. v. Lotte Eleks 77 g. v. Jānis Aukmans 35 g. v. Aleksandra Elsner 11 g. v.

Nedēļas pārskats.

— Laikraksti ziņo par demokrātiskā centra sašķelšanos nākošās vēlēšanās. Opozīcijas priekšgalā stāv A. Birznieks, Zemgals, Andersons un Breiķšs. Šī grupa domājot saprasties ar E. Baueri un O. Nonāci.

— Par Jēkabpils apriņķa priekšnieka l. iec. palīgu iecelts līdzīnejais robežpol. kontrolrijs leitn. J. Osis.

— Valkas apriņķa priekšniekam J. Ozoliņam piedāvāta Baltijas valstu nodaļas vadītāja vieta ārlietministrijā.

— Speciālie ārzemju laikraksti ziņo, ka Latvijā vajadzētu būt naftai.

— Pēdējās dienās Rīgā apcietināti 10 ievērojami komunisti.

Atbildīgais redaktors: agr. J. L e j i ņ š.
Izdeveja: Komandītsabiedr. „Jēkabpils Vēstnesis”

Caur šo pagodinot paziņot god. Jēkabpils un apkārtnes iedzīvotājiem, kā sākot ar šī gada 1. jūliju esmu atvēris Jēkabpili, Smilšu ielā № 6,

akmeņu apstrādāšanas darbnīcu.

Izgatavoju no vietejā akmeņa

kapu krustus un pieminekļus,

kā arī — pēc vēlēšanās no ZVIEDRU GRANITA un MARMORA. Darba izpildīšana apzinīga un cenas mērenas.

Augstcienībā

J. VAGULANS.

E. Martinsona
GALANTERIJAS,
: KRĀSU un :
FOTOGRAFU
piederumu tirgotavā
Pasta ielā 50.

atkal dabujami
kungu un dāmu tautiskie uzvalki.
LIELĀ IZVĒLĒ.

kleitas, blūzes, zeķes, cimdi.
Brudiera un kleitu spices.
NAUDAS MAKI un ROKAS SOMIŅAS.

Fotografu piederumi, plātes „Vaga“ un „Fotos“, papīri, pastkartes u. c.

Kino „REKORD“
JĒKABMIESTĀ.

Grandioza programma 12. un 13. jūlijā
LATVIJAS KRONIKA.

Hezinas Jakobsen
— talismans —

Aizraujoša šolaiku dzīves drama 7 d. pēc Friča Gancera romana
Galv. lomā skaistule artiste

MARIJA LEIKO,

Pauls Vegeners, Frida Richard un
Reinholds Šincels.

Jautra amerikāņu komēdija.

SEANSU SĀKUMS: 12. jūlijā pl. 7. vak. 13. jūlijā pl. 6. vak.

Rīgas Artistu viesošanās!

Svētdien, 13. jūlijā 1924. g.

Jēkabpili, Kena kga parkā

lieli dārza svētki

ar plašu, vispusīgu programmu.

Deja. Priekš un pēc priekšnesumiem **Deja.**

Sākums plkst. 4. pēc p. beigas 2. nakti.

Nelabvēlīgā laikā izrikojums notiks Lestberga kga zālē.

Sludinājums.

1924. g., 14. jūlijā, plkst. 12. dienā, Salas pagasta namā tiks izdoti Salas pagasta I. pamatskolas pārbūves darbi: zemes, mūrnieku un namdaru darbi.

Rakstiski piedāvājumi un lūgumi pieļaut mutiskā solīšanā, nomaksāti ar 80 sant. zīmognodokli, iesniedzami līdz augšminētai stundai Salas pagasta kancelejā.

Mazaksolīšanas dalībniekiem jāiemaksā pirms solīšanas sākuma Ls. 600 — drošības naudas.

Ar darba apmēriem un noteikumiem var iepazīties Salas pag. valdes kancelejā no plkst. 9 — 15.

Pēcsolo 17. jūlijā tani pašā vietā un stundā.

Sala, 4. jūlijā 1924. g.

Salas pagasta valde.

Jēkabpils valsts vidusskola

— uzaicina visus, —

kas vēlās iestāties

pieteikties tūlī, nenogaidot pārbaudījumu dienu

(23. augustā). Tas vajadzīgs, lai noorganizētu nākamā gada mācības gaitu.

Direktors K. Lamberts.

Darbvedis R. Ozoliņš.